

Хмельницька обласна універсальна наукова бібліотека

Відділ наукової інформації та бібліографії

Серія «Розстріляне відродження»

Благословенні ті, хто вмів горіти...»

*Бібліографічний список літератури
до 125-річчя з дня народження Дмитра Фальківського (Левчука)*

Хмельницький

Пропонуємо до уваги користувачів бібліографічний список літератури із серії «Розстріляне відродження». Серія присвячена діячам духовно-культурного та літературно-мистецького покоління 20-х – початку 30-х рр. ХХ ст. в Україні, які створили високохудожні твори у галузі літератури, живопису, музики, театру і які були знищені тоталітарним сталінським режимом.

Дмитро́ Никаноро́вич Фальківський (Левчук) (1898 – 1934) – український поет, прозаїк, перекладач, сценарист. Представник розстріляного відродження.

Народився в с. Великі Лепеси (зараз у міській смuzі міста Кобрин, Берестейщина, сучасна Республіка Білорусь). Вчився у сільській школі та гімназії Брест-Литовська (нині м. Брест, Республіка Білорусь), яку не закінчив через Першу світову війну. З 1917 р. працював у більшовицькому підпіллі. У 1920 – жив у Києві, де перебував на журналістській і творчій роботі.

Друкуватися почав з 1924 року (поема «Чекіст») й містив поезії в журналах «Червоний шлях», «Життя й революція», «Всесвіт», «Глобус». Належав до київських філій літературних об'єднань «Плуг» і «Гарт», літературної групи «Ланка» (пізніше МАРС). У 1927 – 1933 рр. – секретар редакції журналу «Кіно».

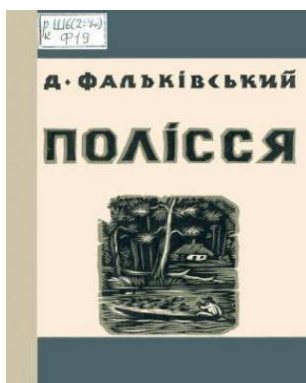
Автор поеми «Чабан» (1925), поетичних збірок «Обрії» (1927), «На пожарищі» (1928), «Полісся» (1931). Посмертні видання: за редакцією М. Неврлого «Ранені дні» (Пряшів, 1969) та «Поезії» (Київ, 1989). Крім поезій, Фальківський писав нариси, оповідання, сценарії («Греблю прорвано», 1928, у співавторстві з Л. Френкелем), автор перекладів з білоруської, російської, німецької мов. Окремі його твори перекладені польською та угорською мовами.

Перші віршовані публікації молодого автора та його перша поема «Чекіст» сповнені романтизацією «червоного терору», в них оспівувалась класова ненависть, як єдина і незмінна цінність «історично закономірної» диктатури пролетаріату. Згодом його ліричні твори переростають у сповідь молодого людини, яка, віддавши свою першу юнацьку віру і запал більшовизмові, побачила безглуздість жертв і навіки залишилася з комплексом провини та туги за чистою первісністю природи. Класова боротьба, якою освячувалися вбивства, у віршах поета передається як безглузда боротьба батька з сином, яких обох вбиває кулемет справжнього ворога. Романтика революційних воєн у творчості письменника набирає похмурого зловісного відтінку, позначеного більше фаталізмом, аніж цілеспрямованістю в досягненні мети.

У грудні 1934 р. заарештований за фальшивим звинуваченням у терористичній діяльності. Виїзна сесія Московської Військової колегії Верховного суду СРСР під головуванням В. Ульріха та за участю М. Ричкова і А. Горячова 14 грудня 1934 року засудила Дмитра Фальківського (а також Г. Косинку, К. Буревія, О. Влизька та ін.) до розстрілу. Вирок був виконаний негайно у м. Київ.

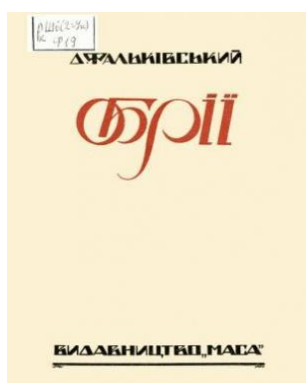
Матеріали взято із «Енциклопедії історії України» (Київ : Наук. думка, 2023. – Т. 10. – С. 261), ресурсу Укрліб. Бібліотека української літератури

Твори Д. Фальківського

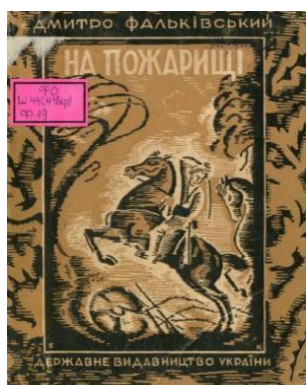
Полісся [Електронна копія] : поезій збірка третя / Д. Фальківський. – Електрон. текст. дані (1 файл : 16,1 Мб). – Харків ; Київ : Західня Україна, 1931. – 51 с. – Режим доступу: <https://elib.nlu.org.ua/object.html?id=7608>. – Назва з титул. екрана. – Дата перегляду: 1.11.2023.

Оригінал друкованого документа зберігається в НБУ ім. Ярослава Мудрого. Ресурс надано НБУ ім. Ярослава Мудрого (Електронна бібліотека «Культура України»).

Обрії [Електронна копія] / Д. Фальківський. – Електрон. текст. дані (1 файл : 15,8 Мб). – Київ : Маса, 1927. – 63 с. – Режим доступу: екрана. – Дата перегляду: 1.11.2023.

Оригінал друкованого документа зберігається в НБУ ім. Ярослава Мудрого. Ресурс надано НБУ ім. Ярослава Мудрого (Електронна бібліотека «Культура України»).

На пожарищі [Електронна копія] : поезії : зб. друга / Д. Фальківський. – Електрон. текст. дані (1 файл : 19,0 Мб). – [Б. в.] : Держ. вид-во України, 1928. – 79 с. – Режим доступу: <https://elib.nlu.org.ua/object.html?id=7606>. – Назва з титул. екрана. – Дата перегляду: 1.11.2023.

Оригінал друкованого документа зберігається в НБУ ім. Ярослава Мудрого. Ресурс надано НБУ ім. Ярослава Мудрого (Електронна бібліотека «Культура України»).

Твори Д. Фальківського у фондах Хмельницької ОУНБ

A9780 Поезії [Текст] : поезія / упоряд., вступ. стаття і прим.
84(2=Укр)7 Ю. І. Коваліва. – Київ : Рад. письменник, 1989. – 175 с. –
Ф 19 (Бібліотека поета).

M874-2 Полісся. Одшуміло літо... Та й підуж я... Комусь дано... :
83.3(4Укр)6 літературної критики ХХ століття : в 4 кн. – Київ, 2001. – Кн. 2. –
У-45 С

B33298 Час колесами чавунними. Одна нога в стременах... Зійшлись
84(4Укр)6 обоє на багнетах : [вірші] // Лавріненко Ю. Розстріляне
Л13 відродження. Антологія 1917 – 1933 : Поезія – проза – драма –
есеї. – Київ, 2001. – С. 218-220.

Література про Д. Фальківського

- Б44683
83.3(4Укр)
Н40 Серця не міняв на мідяки : (до 70-річчя від дня народження Д. Фальківського). Нове про поета : (до 70-річчя від дня народження Д. Фальківського) // Неврлий М. Минуле й сучасне. – Київ, 2009. – С. 390-400 ; С. 567-569.
- Рожнятовська О. А. Обірваний політ : до 110-ліття від дня народження Д. Н. Фальківського (1898 – 1934) // Календар знаменних і пам'ятних дат. – 2008. – № 4. – С. 65-70.
- Б33298
84(4Укр)6
Л13 Дмитро Фальківський // Лавріненко Ю. Розстріляне відродження. Антологія 1917 – 1933 : Поезія – проза – драма – есей. – Київ, 2001. – С. 215-217.
- Б28823-1
83.3(4Укр)
І-90 Ковалів Ю. Дмитро Фальківський // Історія української літератури ХХ століття : у 2-х кн. – Київ, 1998. – Кн. 1 : Перша половина ХХ ст. – С. 188-190.
- Б24041-1
3 (4Укр)6
І-90 Дмитро Фальківський (1898 – 1934) // Історія української літератури ХХ століття : у 2-х кн. – Київ, 1994. – Кн. 1 : 1910 – 1930-і роки. – С. 374-379.
- А20293
83.3(4Укр)
С47 Дмитро Фальківський // Славутич Я. Розстріляна муза. – Київ, 1992. – С. 122-129.
- М456-1
83.3(2=Укр)7
3-11 Брюховецький В. Дмитро Фальківський // ...З порога смерті... – Київ, 1991. – Вип. 1. – С. 430-431.
- У45 Фальківський Дмитро Никанорович // Українські письменники : Біо-бібліогр. слов. : у 5 т. – Київ, 1965. – Т. 5. – С
- А20543
84(4Укр)6
Л13 Дмитро Фальківський // Лавріненко Ю. Розстріляне відродження. – Париж, 1959. – С. 240-246.

Вирок супроти життя : 120 років від дня народження Дмитра Фальківського // Шкільна бібліотека. – 2018. – № 10. – С. 16-17 : іл.

*Підготувала Любов Марцонь,
завідуюча відділом наукової інформації та бібліографії
Хмельницької ОУНБ*